

Områdesbestämmelser för
APERTIN, ILLBERG, EKENÄS OCH LÖKENE
KILS kommun, Värmlands län

BESKRIVNING

HANDLINGAR

Karta i skala 1:10000 med bestämmelser, beskrivning, fastighetsförteckning, samrådsredogörelse och utlåtande.

**OMRÅDETS
OMFATTNING**

Områdesbestämmelserna avser närområdena kring respektive miljö.

Området Apertin sträcker sig i stort från bostadsbebyggelsen söder om herrgården till Mogården i norr. Allmänna vägen utgör delvis gräns i öster.

Området Illberg sträcker sig från Vardberget i söder till Hallarna i norr. Även här utgör allmänna vägen gräns i öster.

Områdena Ekenäs och Lökene omfattar gårdarna med alléer.

**TIDIGARE STÄLL-
NINGSTAGANDE**
Översiktsplan

Apertin, Illberg, Ekenäs och Lökene redovisas i den kommunomfattande översiktsplanen antagen 1990 som värdefulla miljöer för vilka områdesbestämmelser skall upprättas.

Bebyggelsemiljöerna ingår i den kulturhistoriska inventeringen från 1986 och i länsstyrelsens kulturmiljöprogram "Ditt Värmland".

Riksintresse

Området Apertin - Illberg - Ekenäs - utgör område med riksintresse för kulturminnesvården.

Apertin är också utpekad som riksintresseområde för naturvården.

Naturresevat

Ravinerna vid Apertin utgör naturresevat och äger skydd enligt naturvårdslagen.

Byggnadsminne

Apertins herrgård är förklarad som byggnadsminne och äger skydd enligt kulturminneslagen.

Fornlämningar

Inom Apertin, Illberg och Ekenäs finns fornlämningar, kyrkogård och gravkor som skyddas genom kulturminneslagen.

OMRÅDES- BESTÄMMELSER- NAS SYFTE

I 3 kap. 1 § plan- och bygglagen (PBL) anges att byggnader skall placeras och utformas på ett sätt som är lämpligt med hänsyn till stads- och landskapsbilden och till natur- och kulturvärdena på platsen. Speciellt stora krav kan enligt 3 kap. 12 § PBL ställas på byggnader som uppförs inom ett område som från historisk, kulturhistorisk miljömässig och konstnärlig utgångspunkt är särskilt värdefullt. Områdesbestämmelserna innebär därför att skyldigheten att söka bygglov utökas med stöd av 5 kap. 16 § och 8 kap. 6-9 § PBL.

Alla byggnader har ett visst kulturvärde även de som inte redovisats i den kulturhistoriska inventeringen från 1986. Varje fastighetsägare bör vara medveten om detta och genom ett kontinuerligt underhåll av sina byggnader på bästa sätt vårda och bevara dem.

Den enskilde har således ett stort ansvar för att de gemensamma värden som finns i den kulturhistoriska bebyggelsen och det traditionella odlingslandskapet förvaltas och vidmakthålls.

Utbudet på byggmarknaden innehåller många material och byggnadsdetaljer som är främmande för varmländsk byggnadstradition.

Genom att lovplikten utökas skapas möjligheter till samråd mellan den sökande och byggnadsnämndens experter. Ett beviljat lov ger också den enskilde en rättstrygghet gentemot grannar och övriga som kan ha synpunkter på hur hans eller hennes hus bör se ut.

Med stöd av den utökade bygglovplikten kan byggnadsnämnden inte hindra nybyggnader och ombyggnader som i övrigt uppfyller PBL:s krav. Däremot kan man kräva en anpassning av placering, utformning och färgsättning. Avsikten är att byggnadsnämnden i samförstånd med den enskilde ska komma fram till acceptabla lösningar. Ofta kan relativt små förändringar vara tillräckliga och samtidigt innebära att miljöns värde bibehålls.

Anpassning av bebyggelsen innebär att nytillskott underordnar sig och ansluter till den befintliga bebyggelsen beträffande placering i landskapet, formspråk, volymer, takvinklar, dimensioner, material och färgsättning.

Nya hus behöver dock inte utföras som kopior av äldre hus. Det får gärna synas på ett hus att det är nytt. Sådana om- och tillbyggnader som förändrar byggnadernas grundvolym bör undvikas. Takformen bör bibehållas. Nya volymer som läggs till bör ha samma proportioner som ursprungshuset. Samma material, färgsättning och detaljutformningar bör eftersträvas. Vid utvändiga underhållsarbeten bör utförandet om möjligt överensstämma med originalutförandet eller med vad som är typiskt för byggnadens tillkomsttid.

Eventuella tidigare förvanskningar bör vid en ombyggnad åtgärdas och ersättas med genuin utformning. (T.ex. kan felaktig fasadbeklädnad bytas ut och perspektivfönster ersättas med äkta spröjsade och sidohängda fönster).

Komplementbyggnader bör genom placering, proportioner, takutformning och materialval anpassas till den befintliga bebyggelsen.

Beträffande lantbrukets ekonomibyggnader är det viktigt att placeringen anpassas till bebyggelsens struktur. Spåren i odlingslandskapet av äldre odlingsformer (stenmurar, brukningsvägar, fägator) bör inte raderas ut av olämpligt placerade byggnader. Karaktären hos landskapet bör inte förvanskas genom att främmande och avvikande siluetter eller färger tillåts dominera. Nya material på lantbrukets ekonomibyggnader kan accepteras om de har en avståndsverkan beträffande färg och struktur som ansluter till de befintliga byggnaderna.

Miljön består inte enbart av bebyggelse. Alléer, gårdstun, trädgårdar, vegetation, stenmurar, stängsel, vägar, fält, installationer av olika slag är viktiga inslag i kulturlandskapet värda att slå vakt om.

APERTIN

Området utgör fornlämnings- och bebyggelsemiljö med bl.a. tidstypiska gravhögar från järnåldern, gravkor och kyrkogård med medeltida ursprung. Apertins 1600-talsherrgård präglar området.

Bäckravinerna i anslutning till herrgården utgör naturreservat.

Utöver byggnaderna inom och i anslutning till herrgårdsområdet utpekats även "Krogen", boningshus från 1880 som särskild beaktansvärd byggnad i den kulturhistoriska inventeringen liksom Mogården i norr.

ILLBERG

Bebyggelsen i området är i huvudsak grupperad kring den gamla vägen. I norr återfinns gården Hallarna och i sydväst Postgården.

I den kulturhistoriska inventeringen från 1986 har ett timrat falurött magasin jämte jordkällare på gården Hallarna samt timrad faluröd bod på Illberg 1:16 utpekats som särskilt beaktansvärda byggnader.

Utmed den gamla vägen och öster om allmänna vägen finns gravfält.

EKENÄS LÖKENE

Områdena omfattar i huvudsak gårdsmiljöerna med alléer. Båda gårdarna är väl bevarade. Byggnaderna har klassats som särskilt beaktansvärda.

Kring Ekenäs gård och park löper en stengårdsgård som byggdes 1842. Här finns också tre minnesstenar.

Det kulturhistoriska värdet ligger dels i helheten och samspelen mellan olika kulturelement, dels i de enskilda fornlämningarnas välbevarade konstruktioner och befintlig bebyggelsers utförande, materialval och färgsättning.

Vid lovprövning bör särskilt värnas om den samlade miljöbilden och ett bibehållande av byggnadsexteriörernas ursprungliga karaktär.

Vård och underhåll av byggnader bör ske med varsamhet och hänsynstagande till bebyggelsemiljön och enskilda byggnaders kulturhistoriska kvaliteter.

Fortsatt hävd av odlingslandskapet är angeläget.

Befintliga alléer bör så långt som möjligt bibehållas intakta. Ev. förändringar måste ske med stor försiktighet.

Jord- och skogsbruksåtgärder får ske endast med hänsynstagande till befintliga natur- och kulturvärden.

OMRÅDES- BESTÄMMELSER ALLMÄNT

Föreslagna bestämmelser innebär att ändring av befintlig byggnad inte får förvanska dess karaktär och att ev. ny bebyggelse utformas och placeras med hänsyn till bebyggelsemiljön.

UTÖKAD LOVPLIKT

Den generella lovplikten utökas varvid lov skall sökas även för tillbyggnad och uppförande av komplementbyggnad utanför samlad bebyggelse, uppförande av ekonomibyggnader, byte av takmaterial, fasadmateriäl och färg, ändring av fönster, dörrar, skorstenar och annat, rivning av byggnad och för uppsättning eller ändring av skyltar och ljusanordningar samt för fällning av alléträd.

Föreslagen utökad lovplikt innebär inte att lovavgift kommer att införas för ifrågavarande åtgärder.

HANDLÄGGNING

Samråd med sakägare och med länsstyrelsen avses ske under hösten 1992.
Områdesbestämmelserna beräknas kunna ställas ut för granskning senast under fjärde kvartalet 1992. Utställningstiden är minst tre veckor.

Bestämmelserna förutsättes kunna antas av kommunfullmäktige under 1992.

Karta med bestämmelser och beskrivning kommer att tillställas samtliga fastighetsägare inom bestämelseområdet i enlighet med upprättad fastighetsförteckning.

**KOMMUNENS
HANDLÄGGARE M.M.**

Kommunens handläggare är tekniske chefen
Per-Olof Carlsson.

Kommunens konsult: Skanark AB, Karlstad
med Ingemar Dahlström som handläggare.

SKANARK AB

Karlstad 1992-08-10

ANTAGANDEHANDLING

-Handlingarna består av:
-Karta med bestämmelser
-Beskrivning
-Utlåtande

Antagna av kommunfullmäktige
Laga kraft

1993-12-16

1994-01-12

POC

Områdesbestämmelser för
APERTIN, ILLBERG, EKENÄS
OCH LÖKENE
Kils kommun, Värmlands län

UTLÅTANDE

UTSTÄLLNING

Tid och plats

Förslaget har varit utställt under tiden fr o m den 15 september t o m den 6 oktober 1993 i kommunkontoret och biblioteket i Kil.

Underrättelse

Underrättelse om utställningen har skett på följande sätt:

1. Kungörelse i Nya Wermlands-Tidningen och Värmlands Folkblad.
2. Underrättelse i brev till fastighetsägare enligt fastighetsförteckning.
3. Skrivelse med utställningshandlingar till:
Länsstyrelsen
Kommunstyrelsen
Kultur- och fritidsnämnden

Utställnings-
handlingar

Karta med bestämmelser
Beskrivning
Samrådsredogörelse

INKOMNA

SYNUNKTER

Under samrådet

Inga erinringar har framförts mot förslaget.

Under utställ-
ningstiden

Inga anmärkningar har framförts mot förslaget.

SAMMAN-
FATTNING

Förslaget kan utan ändringar föras vidare till kommunfullmäktige med förslag om antagande.

Kil 1993-10-14
Byggnadsnämnden

ANTAGANDEHANDLING

Handlingarna består av:
- Karta med bestämmelser
- Beskrivning
- Utlåtande

Antagna av KF 1993-12-06
Laga kraft 1994-01-12